

Тетяна Всеволодівна Осадча
Олена Степанівна Лєсник
Світлана Олександрівна Іригіна

Еволюція професії диригента-хормейстера в українській музичній культурі

УДК 781.68:784.9

DOI <https://doi.org/10.24195/artstudies.2026-1.17>

Тетяна Всеволодівна Осадча
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри музичного мистецтва
і хореографії
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»
ORCID: 0000-0002-6580-6465

Олена Степанівна Лєсник
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри музичного
мистецтва і хореографії
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»
ORCID: 0000-0002-4875-3832

Світлана Олександрівна Іригіна
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри музичного мистецтва
і хореографії
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»
ORCID: 0000-0001-9773-0752

Дата першого надходження статті до
видання: 16.01.2026

Дата прийняття статті до друку після
рецензування: 12.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті:
20.04.2026

Постановка проблеми. Українська хорова культура є одним з найстійкіших і найвпливовіших вимірів національної музичної традиції. Її тяглість забезпечувалася не лише композиторськими й виконавськими практиками, але й особливою професійною постаттю – диригентом-хормейстером, який поєднує функції художнього керівника, педагога, інтерпретатора та організатора колективної творчості. Водночас професія диригента-хормейстера не є статичною: вона змінювалася під впливом історичних трансформацій, зміни інституцій (церква – освітні осередки – концертно-театральна сфера – державні колективи), культурної політики, естетичних норм і технічних можливостей звукозапису та медіа.

Аналіз актуальних досліджень. У сучасному музикознавчому дискурсі сформувався значний корпус наукових праць, у яких диригентське

У дослідженні проаналізовано еволюцію професії диригента-хормейстера в українській музичній культурі і розглянуто її як складний історико-культурний і мистецький процес, зумовлений змінами соціального середовища, художніх пріоритетів та інституційних форм хорового виконавства. У ході досягнення мети досліджено трансформацію професійних функцій диригента-хормейстера від регентсько-утилітарної моделі керування хором до сучасного багатовимірного феномена, що поєднує художньо-інтерпретаційну, педагогічну, організаційну та соціокультурну діяльність. Виокремлено основні історичні етапи становлення професії, окреслено їхні характерні риси та визначено чинники, які вплинули на зміну статусу диригента-хормейстера в українській музичній традиції. Наукова новизна дослідження полягає в комплексному осмисленні професії диригента-хормейстера як культуротворчого явища, що розвивається у взаємозв'язку з національною ідентичністю, репертуарною політикою та сучасними комунікативними практиками. Методологічну основу дослідження становлять системний та теоретичний підходи, що забезпечили цілісне осмислення професії диригента-хормейстера як багатовимірного соціокультурного й мистецького феномена. Сфокусовано увагу на доцільності вважати сформовану професійну діяльність диригента-хормейстера інтегративною системою, у межах якої поєднуються індивідуальні творчі можливості учасників хору та колективна виконавська концепція. У результаті дослідження встановлено, що сучасний диригент-хормейстер виступає не лише керівником виконавського процесу, але й лідером творчої спільноти та медіатором між хоровим колективом і суспільством. Доведено, що його професійна ефективність значною мірою залежить від здатності формувати сприятливе соціально-психологічне середовище в колективі, адаптуватися до умов цифровізації культури та використовувати нові форми комунікації для популяризації хорового мистецтва.

Ключові слова: диригент-хормейстер, хорова культура, українська музична традиція, професійна еволюція, диригентське мистецтво, мистецтво.

виконавство розглядається як культуротворчий чинник розвитку суспільства. У цих дослідженнях феномен диригентської діяльності осмислюється в різних наукових площинах – історичній, естетичній, психологічній, психолого-педагогічній, семіотичній та мистецтвознавчій. Автори аналізують диригентське мистецтво як складну багатовимірну систему художньої комунікації, що поєднує інтерпретацію музичного тексту, взаємодію з виконавським колективом і вплив на соціокультурні процеси (Є. Бондар, І. Букреєв, О. Віла-Боцман, Н. Кречко, А. Лашченко, Г. Макаренко, О. Поляков, Ю. Пучко-Колесник, Г. Савельєва, О. Скопцова, Ю. Ткач, В. Шевченко).

Мета статті полягає у дослідженні основних етапів еволюції професії диригента-хормейстера в українській музичній культурі та визначенні чинників, що вплинули на зміст його професійної ролі, компетентнісний профіль і суспільні функції.

Методологія дослідження. Методологічною основою дослідження еволюції професії диригента-хормейстера в українській музичній культурі є системний та теоретичний підходи, які забезпечують комплексне й цілісне осмислення зазначеного феномена в історико-культурному, мистецькому та соціальному вимірах. Застосування системного підходу дало змогу розглядати професію диригента-хормейстера як багаторівневу, динамічну систему, що функціонує у взаємозв'язку з ширшим культурним контекстом. Теоретичний підхід реалізовано через аналіз і узагальнення положень музикознавчих, культурологічних, мистецтвознавчих та психолого-педагогічних досліджень, присвячених диригентському та хормейстерському мистецтву. У межах цього підходу використано методи історико-теоретичного аналізу, порівняння, систематизації та концептуального узагальнення, що дало змогу окреслити еволюцію наукових уявлень про професійну роль диригента-хормейстера, його соціальні функції та художньо-виконавські пріоритети. Поєднання системного та теоретичного підходів забезпечило наукову цілісність дослідження, дало змогу інтегрувати різні рівні аналізу та сформулювати узагальнені висновки щодо еволюції професії диригента-хормейстера в українській музичній культурі, а також окреслити перспективи її подальшого розвитку в сучасних соціокультурних умовах.

Результати та їх обговорення. Упродовж тривалого історичного розвитку українська хорова культура акумулювала духовні та світоглядні цінності нації, виступаючи важливим чинником збереження й трансляції культурної ідентичності. Історичний досвід переконливо засвідчує, що цілеспрямоване посилення ролі хорового співу в музично-культурному просторі суспільства сприяє не лише формуванню високих музично-естетичних уподобань слухачької аудиторії, але й утвердженню морально-етичних орієнтирів і соціально значущих цінностей. У цьому контексті хорова культура постає як потужний соціокультурний інструмент, здатний впливати на духовний розвиток особистості та суспільства загалом.

З огляду на це поряд із вивченням спеціальних професійних аспектів диригентсько-хорового мистецтва особливої актуальності набуває осмислення соціальних функцій і трансформацій професії диригента-хормейстера в сучасних культурних умовах. Розвиток практики диригентсько-хорового виконавства органічно пов'язаний з її теоретичним осмисленням, що відображається в багатовекторних наукових дослідженнях сутності диригентської та хормейстерської діяльності. У межах цих досліджень простежується еволюція поглядів на професію через призму культурологічного, музично-естетичного, соціально-психологічного, психолого-педагогічного та музикознавчого

підходів, які послідовно розробляються у вітчизняній і зарубіжній науковій думці.

На ранніх етапах становлення хорового мистецтва функціональне навантаження диригента зводилося переважно до забезпечення ритмічної узгодженості та синхронності виконання. У добу Середньовіччя та Ренесансу ці обов'язки виконували прецентори або кантори, які відповідали за музичну впорядкованість і цілісність співу під час релігійних обрядів. У цей період соціальні функції диригента ще не набули чіткої артикуляції, а його діяльність мала здебільшого утилітарний характер, спрямований на підтримання ансамблевої єдності (Скопцова, Шевченко, 2025). Водночас уже на ранніх стадіях розвитку хорової практики диригент відіграв важливу роль у формуванні внутрішньої згуртованості колективу та окресленні спільних художніх орієнтирів. У період Бароко, з ускладненням музичної мови та розширенням масштабів хорових композицій, зросли вимоги до професійної підготовки диригента, зокрема щодо володіння теоретичними знаннями й виконавськими практиками. У добу Ренесансу та Бароко, коли хорова мистецтва дедалі активніше входило в контекст суспільних і церемоніальних подій, диригент починає виконувати також комунікативну функцію, взаємодіючи з аудиторією та сприяючи поширенню музичних традицій.

Подальша еволюція професії в романтичну епоху зумовила становлення диригента як митця-інтерпретатора, здатного не лише забезпечувати технічну точність виконання, але й формувати цілісну художню концепцію відповідно до авторського задуму. У XIX столітті, коли індивідуальна інтерпретація музичного твору набула особливої ваги, диригент утвердився як художній керівник хору та водночас як символ його соціальної й творчої єдності.

Історичне коріння професії диригента-хормейстера в Україні пов'язане з розвитком церковного співу, де керівник хору (регент, у ширшому сенсі – провідник співочої практики) відповідав за ладово-інтонаційну єдність, дисципліну, добір репертуару та підготовку співаків. Цей тип керівництва був тісно інтегрований у релігійно-освітнє середовище та спирався на традицію усного й рукописного передавання. У цій системі керування хором домінували практичність і нормативність: головним завданням була коректність богослужбового виконання та збереження канону. Однак з поглибленням культурних контактів, ускладненням музичної мови, появою світських хорів і концертних форм роль керівника колективу починає виходити за межі утилітарних функцій: з'являється потреба в диригентській техніці, методиках вокально-хорової роботи, системній підготовці хористів. Отже, хормейстер поступово стає не лише «наглядачем правильності співу», але й носієм інтерпретаційного задуму.

Аналіз наукових досліджень дає змогу дійти висновку, що у період національного піднесення українська хорова справа отримала новий імпульс: зростає роль аматорських товариств, хорових гуртків, «просвітянських» ініціатив і концертної діяльності. Для диригента-хормейстера це означало розширення соціальної місії: поряд із художніми завданнями виникає функція культурного лідерства й просвітництва (Ткач, 2012). На межі XIX – XX століть хорова практика дедалі виразніше осмислюється як інструмент представлення національної музичної мови. У репертуарі посилюється наявність обробок народних пісень, духовної музики нового стилю, авторських хорових полотен. Відповідно, диригент-хормейстер повинен володіти не лише технікою керування, але й навичками стильового аналізу, художнього добору творів, адаптації складності матеріалу до можливостей колективу.

Особливо показовим для розуміння міжнародної репрезентації хорового мистецтва стала діяльність Української Республіканської Капели під керівництвом Олександра Кошиця: тривалі гастролі (понад 5 років), охоплення 17 країн і сотень міст, багато концертів у світових центрах засвідчили, що диригент-хормейстер у нових історичних умовах може виконувати роль культурного дипломата й «перекладача» національної музичної мови для іншої аудиторії.

У XX столітті професія диригента-хормейстера суттєво інституціоналізується: розвивається мережа музичних училищ і консерваторій, формуються стабільні концертні колективи, підсилюється роль філармонійних структур. Паралельно радянська культурна політика створює двоїстий контекст: з одного боку, держава забезпечує фінансування, статус і матеріальну базу для колективів; з іншого – встановлює ідеологічний контроль над репертуаром і тематикою. Показовим прикладом державного форматування хорової культури є створення Державного українського народного хору (нині – Національний хор ім. Г.Верьовки) у 1943 році постановою урядових органів, що закріпило модель «репрезентативного» колективу з чітко визначеною культурною функцією. У цій моделі диригент-хормейстер дедалі більше поєднує художнє керівництво з організаційними та репертуарно-політичними компетенціями: він відповідає за цілісність образу колективу, стилістичну однорідність програм, сценічну дисципліну, взаємодію з композиторами та аранжувальниками.

Після 1991 року змінюється культурна парадигма: хорова музика активніше повертається до духовної спадщини, забутих або маргіналізованих імен, відновлює зв'язок з традиціями української сакральної музики та новітніми композиторськими пошуками. Диригент-хормейстер у цей період дедалі частіше постає як куратор репертуарних

стратегій, ініціатор прем'єр, інтерпретатор, що вибудовує нові смислові рамки звучання класики й сучасності. Ілюстративним є приклад тривалого керівництва Євгена Савчука Національною заслуженою академічною капелою України «Думка» (з 1984 року), де функція хормейстера поєднується з програмотворенням, гастрольною політикою та презентацією української культурної спадщини в Україні та за кордоном. Тут виразно проявляється сучасний зсув: диригент-хормейстер – це не лише майстер «внутрішньої кухні» хору, але й публічна постать, що формує культурний порядок денний через репертуар, події, записи й комунікацію.

У XXI столітті професія диригента-хормейстера зазнає змін під впливом цифрових технологій і медіасередовища. Сучасні дослідження (Ткач, 2012; Ткач, 2025; Макаренко, 2006; Качуринець, 2020) прямо пов'язують розвиток творчої індивідуальності диригента-хормейстера з впливом цифровізації та нових комунікативних форматів. Відповідно, у професійному профілі зростає значення таких компетентностей:

- медіакомпетентність (робота з аудіо/відеозаписом, онлайн-трансляціями, промоцією);
- проектно-організаційні навички (грантові заявки, фестивальні формати, партнерства);
- методична гнучкість (змішані режими репетицій, дистанційні консультації, цифрові бібліотеки партитур);
- інтеркультурна комунікація (міжнародні резиденції, колаборації, програмні концепції для різних аудиторій).

Аналіз наукових публікацій (Бондар, 2019; Віла-Боцман, 2024) дає змогу виокремити нові підходи до оцінювання індивідуального виконавського стилю диригента-хормейстера та специфіку взаємодії в системі «диригент – хоролий колектив». Такі роботи важливі тим, що пропонують дослідницькі інструменти опису професійної майстерності не лише на рівні «жесту», але й на рівні комунікації, лідерства, психології ансамблю. Окремий блок сучасних викликів пов'язаний з трансформацією мистецької освіти: зокрема, дослідження проблем фахової підготовки диригента-хормейстера вказують на потребу оновлення методик, посилення самостійної і творчої діяльності здобувачів, а також врахування досвіду дистанційного навчання (Ткач, 2025). В результаті професія диригента-хормейстера сьогодні функціонує як комплексна: вона поєднує художню інтерпретацію, педагогічний супровід, менеджмент культурних проєктів і публічну комунікацію в умовах високої конкуренції за увагу аудиторії.

Упровадження сучасних цифрових технологій суттєво трансформувало моделі взаємодії хороливих колективів зі слухачською аудиторією, відкривши нові канали комунікації та можливості для популяризації хорового мистецтва. У професійній

діяльності диригентів дедалі активніше використовуються цифрові платформи й онлайн-сервіси для організації репетиційного процесу, проведення концертних заходів та підтримання постійного зв'язку з публікою. Як зауважує Н. Кречко, однією з інноваційних форм мистецької діяльності, що набула поширення серед хорових колективів, стало впровадження форматів онлайн-концертів, які розширюють межі концертного простору та аудиторного охоплення (Кречко, 2021).

У сучасних умовах диригент-хормейстер дедалі більше усвідомлюється не лише як художній керівник, але й як лідер соціально-творчої спільноти, відповідальний за формування сприятливого психологічного та комунікативного середовища в хоровому колективі. Його діяльність спрямована на підтримку інклюзивності, розвиток культури взаємоповаги та створення атмосфери творчої довіри, що є передумовою ефективної колективної роботи. Важливим аспектом професійної компетентності диригента стає здатність до своєчасного виявлення та конструктивного розв'язання внутрішніх конфліктів, узгодження індивідуальних мотивацій учасників і спрямування їх у русло спільних художніх цілей.

Разом із внутрішньокорлективними функціями диригент виконує роль медіатора між хоровим колективом і соціумом, ініціюючи культурно-мистецькі проєкти, долучаючись до громадських і просвітницьких ініціатив та розширюючи аудиторне поле хорового мистецтва. У цьому контексті особливого значення набуває використання цифрових платформ і медіаресурсів як інструментів популяризації хорової творчості, презентації репертуару та формування сталого діалогу з різними групами слухачів.

Водночас ключовою складовою частиною професійної діяльності диригента-хормейстера залишається забезпечення гармонійної взаємодії всередині колективу, що передбачає поєднання індивідуальних творчих можливостей співаків у цілісну виконавську концепцію. Як справедливо зазначає Г. Савельєва, хормейстер залучає до виконавського процесу колектив яскравих індивідуальностей, які мають підпорядкуватися спільному художньому задуму та свідомо обмежити прояви особистої творчої автономії задля досягнення цілісного колективного результату (Савельєва, 2014). Саме здатність диригента до балансування між індивідуальним і колективним виміром творчості визначає ефективність його лідерства та художню якість хорового виконання.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. У результаті дослідження проведено аналіз еволюції професії диригента-хормейстера в українській музичній культурі в широкому історико-культурному та соціально-мистецькому контексті, що дало змогу простежити динаміку

змін його професійних функцій, ролей і компетентнісних характеристик. Результати проведеного дослідження дають можливість дійти висновку про те, що професія диригента-хормейстера зазнала суттєвої трансформації: від регентсько-утилітарної моделі керування хоровим співом до сучасної багатовимірної діяльності, яка поєднує художньо-інтерпретаційну, педагогічну, організаційну, соціокультурну та комунікативну функції. Встановлено, що ключовими чинниками цієї еволюції стали зміни суспільно-культурних умов, розвиток інституційної системи музичної освіти, трансформація репертуарної політики та зростання ролі диригента як носія національної культурної ідентичності.

Доведено, що на сучасному етапі диригент-хормейстер постає не лише як керівник виконавського процесу, але й як лідер творчої спільноти й медіатор між хоровим колективом і суспільством, здатний формувати культурні смисли та забезпечувати їх актуалізацію в умовах медіатизованого й цифрового простору. Підкреслено, що професійна ефективність диригента дедалі більше залежить від рівня його психологічної, соціальної та комунікативної компетентності, уміння поєднувати індивідуальні творчі прояви учасників хору в цілісну художню концепцію. Перспективи подальших наукових розвідок убачаються у дослідженні сучасних моделей фахової підготовки диригента-хормейстера у закладах мистецької освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондар, Є. (2019) Художньо-стильовий синтез як феномен сучасної хорової творчості: монографія. Оdesa: Астропринт.
2. Віла-Боцман, О. (2024) Модернізація фахової підготовки хормейстерів: виклики та можливості в умовах глобальних трансформацій. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Музичне мистецтво*, 7 (2), 158–169. ISSN 2616-7581(Print) ISSN 2617-4030 (Online).
3. Качуринець, Л. (2020) Віртуальний хор як необхідний педагогічний досвід в умовах дистанційного навчання. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 34 (3), 211–219. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/34-3-33>.
4. Кречко, Н. (2021) Онлайн-виступи хорових колективів: роль та значення у освітньому процесі. *Інноваційна педагогіка*, 33 (2), 151–155. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/33-2.29>.
5. Макаренко, Г. (2006) Творчість диригента в контексті інтегративного підходу: автореф. дис. ... докт. мистецтвознавства; Національна музична академія України імені П. Чайковського. Київ.
6. Мартинюк, А. (2021) Багатовекторність музично-педагогічної діяльності визначних представників харківської диригентсько-хорової школи у другій половині XX століття (до 1991 р.). *Диригентсько-хорова освіта: синтез теорії та практики: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції* (28 жовтня 2021 року), 16–26.

7. Савельєва, Г. (2014) Стиль діяльності диригента-хормейстера як уявлення його музичного мислення. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*, 40, 156–169. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pvmp_2014_40_12.

8. Скопцова, О., Шевченко, В. (2025) Соціальна роль диригента хору: еволюція, сучасні обов'язки та взаємодія із суспільством. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 85 (3), 135–139. DOI: doi.org/10.24919/2308-4863/85-3-19.

9. Ткач, Ю. (2025) Індивідуальний виконавський стиль диригента-хормейстера: критерії та методи аналізу. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 1, 344–350. DOI: doi.org/10.32461/2226-3209.1.2025.327993.

10. Ткач, Ю. (2012) Індивідуальний виконавський стиль диригента-хормейстера: теоретичний та практичний аспекти (на прикладі Національної заслуженої академічної хорової капели України «Думка»): автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства; Національна музична академія України ім. П. Чайковського. Київ.

REFERENCES

1. Bondar, Ye. (2019) *Khudozhno-stylovyi syntez yak fenomen suchasnoi khorovoi tvorchosti: monohrafiia*. [Artistic and stylistic synthesis as a phenomenon of contemporary choral creativity: monograph]. Odesa: Astroprint [in Ukrainian].

2. Vila-Botsman, O. (2024) *Modernizatsiia fakhovoi pidhotovky khormeisteriv: vyklyky ta mozhlyvosti v umovakh hlobalnykh transformatsii*. [Modernization of professional training of choral conductors: challenges and opportunities in the context of global transformations]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnogo universytetu kultury i mystetstv. Seriia: Muzychne mystetstvo*, 7 (2), 158–169. ISSN 2616-7581(Print) ISSN 2617-4030 (Online) [in Ukrainian].

3. Kachurynets, L. (2020) *Virtualnyi khor yak neobkhidnyi pedahohichnyi dosvid v umovakh dystantsiinoho navchannia*. [Virtual choir as a necessary pedagogical experience in distance learning]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 34 (3), 211–219. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/34-3-33> [in Ukrainian].

4. Krechko, N. (2021) *Onlain-vystupy khorovykh kolektyviv: rol ta znachennia u osvithomu protsesi*. [Online performances of choral ensembles: role and significance in the educational process]. *Innovatsiina*

pedahohika, 33 (2), 151–155. <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/33-2.29> [in Ukrainian].

5. Makarenko, H. (2006) *Tvorchist dyryhenta v konteksti intehratyvnoho pidkhodu*. [The conductor's creativity in the context of an integrative approach]. (Avtoref. dys. ... doktora mystetstvoznavstva). Natsionalna muzychna akademiia Ukrainy imeni P. Chaikovskoho, Kyiv [in Ukrainian].

6. Martyniuk, A. (2021) *Bahatovektorist muzychno-pedahohichnoi diialnosti vyznachnykh predstavnykiv Kharkivskoi dyryhentsko-khorovoi shkoly u druzii polovyni XX stolittia (do 1991 r.)*. [Multidirectional musical and pedagogical activity of prominent representatives of the Kharkiv choral-conducting school in the second half of the 20th century (until 1991)]. *Dyryhentsko-khorova osvita: syntez teorii ta praktyky: materialy V vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii (28 zhovtnia 2021 roku)*, 16–26 [in Ukrainian].

7. Savelieva, H. (2014). *Styl diialnosti dyryhenta-khormeystera yak uvyraznennia yoho muzychnoho myslennia*. [The style of the conductor-chorus master's activity as an expression of their musical thinking]. *Problemy vzaiemodii mystetstva, pedahohiky ta teorii i praktyky osvity*, 40, 156–169. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pvmp_2014_40_12 [in Ukrainian].

8. Skoptsova, O., & Shevchenko, V. (2025) *Sotsialna rol dyryhenta khoru: evoliutsiia, suchasni oboviazky ta vzaiemodiia iz suspilstvom* [The social role of the choral conductor: evolution, current duties, and interaction with society]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 85 (3), 135–139. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/85-3-19> [in Ukrainian].

9. Tkach, Yu. (2025) *Individualnyi vykonavskiy styl dyryhenta-khormeystera: kriteria ta metody analizu* [Individual performing style of the choral conductor: criteria and methods of analysis]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv*, 1, 344–350. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2025.327993> [in Ukrainian].

10. Tkach, Yu. (2012). *Individualnyi vykonavskiy styl dyryhenta-khormeystera: teoretychni ta praktychni aspekty (na priklyadi Natsionalnoi zasluzhenoii akademichnoi khorovoi kapely Ukrainy "Dumka")*. [Individual performing style of the choral conductor: theoretical and practical aspects (on the example of the National Honored Academic Choir of Ukraine "Dumka")]. (Avtoref. dys. ... kand. mystetstvoznavstva). Natsionalna muzychna akademiya Ukrainy im. P. Chaikovskoho, Kyiv [in Ukrainian].

The evolution of the profession of choir conductor in Ukrainian musical culture

Tetiana Vsevolodivna Osadcha
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of
Music Art and Choreography
The State Institution "South Ukrainian
National Pedagogical
University named after K.D. Ushynsky"
ORCID: 0000-0002-6580-6465

Olena Stepanivna Liesnik
Candidate of Pedagogical Sciences,
Senior Lecturer at the Department of Music
and Choreography
The State Institution "South Ukrainian
National Pedagogical
University named after K.D. Ushynsky"
ORCID: 0000-0002-4875-3832

Svitlana Oleksandrivna Iryhina
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of
Music Art and Choreography
The State Institution "South Ukrainian
National Pedagogical
University named after K.D. Ushynsky"
ORCID: 0000-0001-9773-0752

The study analyses the evolution of the profession of choir conductor in Ukrainian musical culture and considers it as a complex historical, cultural and artistic process determined by changes in the social environment, artistic priorities and institutional forms of choral performance. The study examines the transformation of the professional functions of the choir conductor from a utilitarian model of choir management to a modern multidimensional phenomenon that combines artistic interpretation, pedagogical, organizational, and sociocultural activities. The main historical stages of the profession's development are highlighted, their characteristic features are outlined, and the factors that influenced the change in the status of the choir conductor in the Ukrainian musical tradition are identified. The scientific novelty of the research lies in a comprehensive understanding of the profession of choir conductor as a culture-creating phenomenon that develops in conjunction with national identity, repertoire policy and modern communication practices. The methodological basis of the study consists of systemic and theoretical approaches that provided a holistic understanding of the profession of choir conductor as a multidimensional sociocultural and artistic phenomenon. The focus is on the expediency of considering the established professional activity of a choir conductor as an integrative system that combines the individual creative abilities of choir members and a collective performance concept. The study found that the modern choir conductor is not only the leader of the performance process, but also the leader of the creative community and a mediator between the choir and society. It has been proven that their professional effectiveness largely depends on their ability to create a favorable socio-psychological environment in the collective, adapt to the conditions of digitalization of culture, and use new forms of communication to popularize choral art.

Keywords: choir conductor, choral culture, Ukrainian musical tradition, professional evolution, conducting, art.

Стаття поширюється на умовах ліцензії
відкритого доступу (CC BY 4.0)